

Er ref: dnr M2022/01829

Svensk Vindenergis synpunkter på "Näringslivets klimatomställning"

Svensk Vindenergi tackar för möjligheten att lämna synpunkter på Tillväxtanalys rapport "Näringslivets klimatomställning". Svensk Vindenergi är en branschförening för företag som arbetar med vindkraft. Våra medlemmar har svarat för merparten av de satsningar som ökar vindkraftsproduktionen med 37 TWh under perioden 2017–2025.

Våra viktigaste synpunkter

- Vi tillstryker förslaget att se över och justera de nationella klimatmålen så att det tydligare anknyter till och bidrar till EU:s klimatpolitik. För stora skillnader mellan svensk nationell lagstiftning och EU bidrar till att skapa osäkerhet för investerare och minska vår konkurrenskraft. Därför bör Sveriges och EU:s klimatmål harmoniseras. Sverige bör dessutom verka för att systemintegration och sektorskoppling främjas, då det är en förutsättning för att åstadkomma ett klimatneutralt energisystem.
- I sammanhanget föreslår vi att de svenska energi- och klimatpolitiska målen harmoniseras. Det energipolitiska målet "ett 100 % förnybart elsystem år 2024" bör omformuleras till "ett 100 % fossilfritt energisystem år 2045".
- Rapporten föreslår ett tvådelat teknikneutralt ersättningsystem för etablering av ny elproduktion. Svensk Vindenergi vill påminna om den så kallade "incitamentsutredningen" [stärkta incitament för utbyggnad av vindkraft](#) som just nu pågår och vi är måna om att tidsplanen för denna utredning hålls eftersom klarheten på marknaden är mycket angeläget för investeringsförutsättningarna. Förslaget i rapporten om teknikneutralitet och att gynna alla hållbara och fossilfria elproduktionstekniker är en god utgångspunkt och bör tas till vara inom den pågående utredning, något som Svensk Vindenergi har påpekat sedan starten. Våra tidigare synpunkter på den pågående utredningen finns [här](#). Det grundläggande problemet med nuvarande system är dock osäkerheten vid det kommunala vetot och tillståndsprövningen hos Försvarmakten.

Fortsatt utbyggnad av ny elproduktion är avgörande för att klara omställningen

Utbyggnad av elproduktion är nödvändig för industrins omställning och möjligheterna att nå Sveriges klimatmål. Regeringen har meddelat att planeringen för ökad elanvändning bör utgå från ett prognostiserat elbehov om minst 300 TWh år 2045, vilket ligger i linje med de flesta experters bedömningen att elbehovet kommer öka markant.

Klimatfrågan är vår tids största utmaning och behovet av mer elproduktion ökar ständigt för att klara omställningen och nå våra klimatmål. Klimatfrågan är samtidigt global och Sveriges bästa chans att påverka är via EU. Därför är det viktigt att det sker en harmonisering mot EU:s klimatpolitik. Utbyggnad av vindkraft och annan förnybar elproduktion innebär betydande koldioxidbesparingar, pressat elpris, ökad försörjningstrygghet och förutsättningar för omställning och elektrifiering.

Enbart för att möta behovet av 300 TWh elanvändning kommer utbyggnadstakten för ny elproduktion behöva vara 10 TWh per år fram till 2044. Detta på grund av att ca 80 TWh faller för åldersstrecket och kommer behöva ersättas. Sverige har alla förutsättningar för att klara en så stor utbyggnad. Då krävs däremot att all typ av konkurrenskraftig utsläppsfri produktion, effektiviseringar och flexibilitet som bidrar till att nå Sveriges klimatmål realiserar.

Med en kraftig utbyggnad måste även energibranschen ta ansvar för hela livsrymden av sina anläggningar på ett hållbart sätt. Det är därför viktigt att vi även får till en cirkulär och hållbart energisystem. Alla initiativ som underlättar denna process välkomnas, helst koordinerat på EU-nivå. När man diskuterar nationella kvoter är det viktigt att ha tillgängliga tekniker i åtanke. Finns inte sådana måste tillräcklig tid för utveckling ges.

Rysslands invasion av Ukraina påvisade vårt beroende av energiimport till Europa och tydliggör att omställningen måste ske snabbare. Svenska företag som står inför enorma investeringar i klimatomställning drabbas nu hårt av de höga elpriser som kriget fört med sig. För att säkra svenska intressen och säkerhet behöver elproduktionen byggas ut snabbt.

Omställningen kräver el med en låg produktionskostnad

El med låg produktionskostnad är motorn i industri- och transportsektorernas klimatomställning. Idag har den svenska landbaserade vindkraften lägst produktionskostnad i hela EU av de kraftslag som kan byggas ut i stor skala.

Svensk Vindenergi har låtit Sweco göra en uppdaterad analys av [vindkraftens prispressande effekt](#) som visar på att vindkraften tydligt bidrar till Sveriges konkurrenskraftiga priser på el. Enligt Sweco kommer den nya vindkraften tillkommer år 2022–2025 att pressa årsmedelpriset på el med 37 öre per kWh i Sverige. På längre sikt, när de idag väldigt höga priserna på el har återgått till en mer normal nivå, fortsätter vindkraften att pressa elpriset med 17,5 öre/kWh.

2022 slår vindkraften rekord i antalet producerade TWh. I början av december passerade vindkraften 30 TWh i produktion. Under perioden 2022–2025 tillkommer 25 TWh ny vindkraftsproduktion - som bidrar till sänkta utsläpp och att möjliggöra industrins omställning. Därefter sänks utbyggnadstakten, eftersom det har blivit väsentligt svårare att få tillstånd.

För att bevara och stärka Sveriges exportindustris konkurrenskraft behöver takten i utbyggnaden av ny elproduktion öka.

Långa och osäkra tillståndsprocesser är det största hindret för fortsatt utbyggnad

Ska elproduktionen öka måste förutsättningarna förbättras. Den största utmaningen som vindkraftsutbyggnaden idag står inför är långa tillståndsprocesserna, den ökade användningen av det kommunala vetot och Försvarmaktens mer restriktiva inställning.

Svensk Vindenergis statistik för land- och havsbaserad vindkraft visar hur processen för att få tillstånd har blivit allt svårare och att det tar längre tid med åren. Den visar också att antalet och andelen tillståndsgivna verk minskar.

- av totalt 5 455 ansökta landbaserade verk har 45 procent beviljats, 38 procent avslagits, 11 procent återkallats och 7 procent reducerats efter ansökan lämnades in.
- av samtliga beslut gällande landbaserad vindkraft i MPD gick 58 procent vidare till MMD och 13 procent gick därefter vidare till MÖD. Andelen tillståndsgivna verk minskades av domstolarna.
- Det vanligaste skälet till att vindkraftverk inte beviljats tillstånd var brist på kommunal tillstyrkan (51 procent), medan ”arter och naturvård” varit näst vanligast (24 procent), följt av rennäring (12 procent). Försvaret stod för en mindre andel (5 procent), då Försvarmakten normalt stoppar projekten i ett tidigare skede
- Av de landbaserade ansökningar som avgjorts i första instans sedan 2014, och som är slutligt avgjorda, har andelen verk som fått tillstånd minskat väsentligt de senaste åren.
- För havsbaserad vindkraft har vi identifierat 35 havsbaserade vindkraftsprojekt (4 320 vindkraftsverk) där det inletts samråd, inklusive tio (med cirka 850 verk) där det lämnats in

ansökan som ännu inte avgjorts. Vi redovisar också sju avgjorda ansökningar, varav sex inte fick tillstånd.

Svensk Vindenergi delar uppfattningen att effektiva tillståndsprocesserna är avgörande för näringslivets omställning. Därför behövs nu inte fler utredningar. Vi vill skicka med att både miljörettsutredningen och klimatrechtsutredningen har lämnat flera bra förslag, som Svensk Vindenergi pekat ut i våra remissvar, som snabbt skulle kunna implementeras. Vi uppmanar regeringen att så snart som möjligt genomföra de goda förslagen.

Svensk Vindenergis synpunkter till både klimatrechtsutredningen och miljöprövningsutredningen finns att tillgå [här](#) och [här](#).

Svensk Vindenergis tillståndsstatistik

Under år 2022 har vi publicerat nedanstående rapporter som belyser läget.

- Nyhet 2022-10-10 [Sverige kan få mer el snabbt – bara anläggningarna från tillstånd](#)
  - Rapport [Tillståndsstatistik för landbaserad vindkraft första halvåret 2022](#)
- Nyhet 2022-07-01 [Vindkraft och försvar behöver samexistera](#)
  - Rapport [Försvarsmaktens yttranden över havsbaserade vindkraftsprojekt](#)
  - Rapport [Försvarsmaktens yttranden över landbaserade vindkraftsprojekt](#)
- Nyhet 2022-06-21 [Vindkraft för 400 miljarder – men rekordlåg andel fick tillstånd](#)
  - Rapport [Statistik land- och havsbaserad vindkraft 2014-2021](#)
- Nyhet 2022-06-10 [Fördubblad handläggningstid för vindkraft i domstol](#)
  - Rapport [Handläggningstider MPD och MMD \(landbaserad vindkraft 2014-2021\)](#)
- Nyhet 2022-05-03 [67 TWh havsbaserad vindkraft i tillståndsprocesser](#)
  - Rapport [Planerad havsbaserad vindkraft i Sverige](#)
- Nyhet 2022-03-13 [Allt fler kommunala nej till vindkraft – nu behövs ökade incitament](#)
  - Rapport [Kommunala vetot 2020-2021](#)

Stockholm 2022-12-15

Daniel Badman
Vd Svensk Vindenergi

Erik Almqvist
Ansvarig Marknad Svensk Vindenergi